

Список використаної літератури:

1. Bonjour E., Hottinger M. Swiss Neutrality, Its History and Meaning. London: G. Allen and Unwin, Ltd., 1978. 140 p.
2. Левчук К. В Швейцарии усиливается евроскептицизм // Швейцария деловая. URL: <https://business-swiss.ch/2017/05/evroskeptitsizm-v-shvejtsarii/#>.
3. Federal Act on Foreign Nationals of 16 December 2005 (Status as of 15 September 2018): The Federal Assembly of the Swiss Confederation. 84 p.
4. Neutrality in the Federal Constitution // Federal Department of Foreign Affairs. URL: <https://www.eda.admin.ch/eda/en/home/foreign-policy/international-law/neutrality.html>.
5. Nguyen D. Defining the 25% foreign population in Switzerland // SWI - swissinfo. URL: https://www.swissinfo.ch/eng/migration-series-part-1-_who-are-the-25-foreign-population-in-switzerland/42412156.
6. Eichenberger I. The «Rösti divide», a barrier that binds the Swiss // https://www.swissinfo.ch/eng/german-vs-french_the-roesti-divide--a-barrier-that-binds-the-swiss/41193552.
7. Вітман К.М. Парадокси сепаратизму на європейському просторі // Держава і право. Серія. Політичні науки. 2015. Вип. 67. С. 46-57.

Ключові слова: нейтралітет, етнополітична інтеграція, етнополітична дезинтеграція, Європейський Союз, Швейцарія.

Ключевые слова: нейтралитет, этнополитическая интеграция, этнополитическая дезинтеграция, Европейский Союз, Швейцария.

Key words: neutrality, ethnopolitical integration, ethnopolitical disintegration, European Union, Switzerland.

МАМОНТОВА ЕЛЛА ВІКТОРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри політичних теорій, доктор політичних наук, професор

ПЄЛЄВІН ЄВГЕН ЮРІЙОВИЧ

Одеський національний політехнічний університет,
асистент кафедри політології, кандидат історичних наук

СИСТЕМА «СОЦІАЛЬНОГО КРЕДИТНОГО РЕЙТИНГА» – НОВА ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ?

Поряд з пануванням, керівництвом та управлінням контроль є найважливішою структурною складовою влади у суспільстві. Політична історія людства багата на різноманітні практики її реалізації. Як правило, їх еволюція пов'язана із змінами комунікативних парадигм. Ось і сьогодні в ситуації постіндустріальної «галактики Internet» ми стаємо свідками впровадження у арсенал владних практик нового інструменту, заснованого на використанні цифрових технологій. Мова йде про

т. зв. Social Credit System (SCS) систему державного контролю на основі Big Data.

14 червня 2014 року Державна рада Китаю опублікувала документ «Проект плану створення системи соціального кредиту довіри» (SCS), сутність якого полягає у встановленні тотального контролю над громадянами за допомогою механізму «соціального кредитного рейтингу». Вважається, що завдяки присвоєнню кожному мешканцю КНР «рейтингу довіри» у країні сформується та укріпиться «культура щирості» та посиляться довіра у суспільстві. Програма є грандіозним соціальним експериментом і передбачає поетапне впровадження. Протягом 2015–2019 рр. вона вже апробується на добровільних засадах на локальних рівнях. З 2020 р. очікується на її обов'язкове впровадження вже на законодавчих засадах у загальнодержавному масштабі.

Система соціального рейтингу довіри працює на основі інформаційного моніторингу трьох категорій даних: традиційних, соціальних та мережевих.

Перша категорія даних співпадає із складовими звичної «кредитної історії», розповсюджені у багатьох країнах, як-то відстеження оплати рахунків, кредитів і податків.

Деякі з соціальних показників також цілком звичайні. Це дотримання правил дорожнього руху, оплата громадського транспорту, академічна доброчесність, громадська активність, волонтерська діяльність, судимість тощо. Серед специфічних для Китаю назвемо також дотримання законів в галузі планування сім'ї та т. зв. «синівська шанобливість» конфуціанська чеснота, що виявляється в повазі до батьків, людей похилого віку і в шануванні предків.

Онлайніві дані, які враховує соціальний рейтинг, містять інформацію про покупки та витрати на них, а також контакти людини з іншими користувачами соцмереж та зміст їх комунікацій, що дозволяє виявити поведінкові уподобання об'єкту.

У цьому зв'язку зазначимо, що деякі сфери із вищеперерахованих вже давно ефективно контролюються хоча не державою, а приватними компаніями: це інтернет-торгівля та банківські кредити. Мова йде, приміром, про найбільший в світі онлайн ресурс Alibaba, рейтингова система якого Sesame Credit нараховує користувачам бали виходячи з їх споживчої поведінки за шкалою від 350 до 950 балів. Починаючи з 600 балів користувач має право на певні заохочення та привілеї. Спостерігачі визначають, що масив даних кампанії Alibaba, яка прагне співпрацювати з владою, може зробити великий внесок в будівництво Системи соціального кредиту довіри.

Головною метою впровадження даної Social Credit System є не інформаційна безпека, а «розбудова гармонійного соціалістичного суспільства», ключовою цінністю якого виступає чесність. Різниця між чесністю та нечесністю розглядається китайським керівництвом як різниця між дотриманням або недотриманням законів у культурі, де закони набагато докладніше регламентують людське існування, ніж європейські.

Чесність громадян вимірюється за допомогою цифрових технологій: алгоритм системи дозволяє трансформувати «чесність» у бали. Ті, хто отримає низькі рейтинги піддаватимуться санкціям. Їх перелік містить заборону на роботу в держустановах, заборону на заняття керівних посад, відмову у соцзабезпеченні, особливо ретельний митний огляд, заборону на навчання дітей в дорогих приватних школах, відмову в місцях в люксових готелях і ресторанах тощо.

Заявленою метою системи є установка на те, «щоб благонадійним громадянам було легко гуляти скрізь, а тим, хто дискредитував себе важко зробити навіть крок» [1]. Багато хто з експертів називає систему соціального кредиту довіри цифровою диктатурою.

Втім, на нашу думку, нова система соціального контролю, запропонована урядом КНР, є відбиттям постмодерністського світосприйняття та відображає парадигмальні зрушення. Адже на зміну жорстким лінійним практикам посилення стабільності за допомогою примусу і страху запропонована технологія «поко́ра як гра», коли маси управляються під прикриттям системи нарахування нагород. Хоча це не звільняє дану технологію від очевидних вад, як-то порушення конфіденційності, втручання у приватне життя, обмеження прав людини, дегармонізація міжособистісних та суспільних відносин, що переводить питання її застосування у етичну площину.

Список використаної літератури:

1. Rachel Botsman Big data meets Big Brother as China moves to rate its citizens // Saturday 21 October 2017 [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.wired.co.uk/article/chinese-government-social-credit-score-privacy-invasion>

Ключові слова: влада, управління, контроль, Китай, система соціального кредиту

Ключевые слова: власть, управление, контроль, Китай, система социального кредита

Key words: power, management, control, China, Social Credit